

TRACTATUS TERTIUS.

94. posset, cum veller, in suam utilitatem & sanctificationem, quod etiam non convenire martyrio manifestum est. Item ut haberet rationem veri Sacramenti, deberet esse instrumentum Dei ad causandam gratiam, quod etiam ei non competit; est enim solum conditio quaedam, qua posita Deus infallibiliter conferit gratiam, ratione sua promissionis, & representationis seu imitationis passionis Christi praeterita, vel futura. Quod addo, quia martyrium etiam in veteri lege gratiam ex opere operato conferbat pro fide vel lege divina occumbentibus, quales fuerunt Machabaei, quorum martyrium Ecclesia Kalendis Augusti veneratur.

12. Objicies secundum: Non potest assignari tempus quo martyrium gratiam ex opere operato producat, nam quando vivit Martyr, nondum est martyrium, nondumque proinde gratiam producit: post mortem vero non est tempus conferenda gratiae idoneum, sed gloria & mercedis retribuenda destinatum, cum jam non sit amplius via, sed terminus: Ergo martyrium non confert gratiam ex opere operato.

Respondeo martyrium gratiam conferre paulo ante mortem, quando Martyr, accepto lethali vulnere, non solum non potest amplius naturaliter vivere, sed nec sensibus nec ratione uti; tunc enim moraliter censetur consummatum, nec potest martyr tunc gratiam martyrij perdere, cum non sit amplius in statu liberè operandi, nec per consequens peccandi. Quod si post acceptum vulnus lethale, divinitus mors impediretur, non propterea aureolam martyrij amitteret, ut constat de beata Cæcilia, qui accepto lethali vulnere, triduo supervixit, & de Beato Joanne Evangelista, qui in ferventis olei dolium immisus, illæsus exiit, & post multos annos animam efflavit, quem Ecclesia ut martyrem colit. Unde in casibus illis extraordinariis & miraculosis, Deus martyres illos adhuc in vita superstites, in gratia confirmavit, subindeque illos reddidit impotentes ad peccandum, & ad perendum aureolam martyrij; gratia enim martyrij, ob suam excellentiam, postulat confirmationem martyris in gratia. Nec refert quod de quibusdam Christianis legamus, post devicta tormenta, viis viatos fuissent; & voluntate corruptos quos dolor superare non potuit. Unde egregie Tertullianus libro de exhortatione ad castitatem cap. 13. *Majus est vivere in castitate, quam pro ea mori.* Non refert, inquit, quia cum illi nullum adhuc lethale vulnus receperint pro Christo, aureolam martyrij non obtinuerant, sicut illi de quibus est sermo; unde non mitum quod non fuerint confirmati in gratia, sicut isti.

13. Objicies tertium contra secundam partem eiusdem conclusionis: Apostolus 1. Corinth. 13. ait: *Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem auem non habuero, nihil mihi prodest.* Quibus verbis aperte docet martyrium nihil prorsus valere sine charitate. Unde S. Thomas hic quæst. 66. art. 2. ad 2. ait quod effusio sanguinis non habet rationem baptismate, si si sine charitate. Ergo martyrium in adultis non habet vim justificandi, secluso actu charitatis illud antecedente; seu impenante.

Respondeo verba illa Apostoli & S. Thomæ intelligenda esse de charitate quæ vel antecedit martyrium, ut regulariter & ordinariè contingit, vel quæ illud concomitantur, licet enim martyrium non semper à charitate imperante procedat, ut mox ostendemus, semper tamen illam invehit & affert, quia in ipso, & per ipsum, semper infunditur gra-

tia & charitas ab ea inseparabilis, & per consequens martyrium est semper cum charitate, & nunquam contingit, nec contingere potest, martyrem sine charitate mori.

14. Dices D.Thom. 2.2.q.124. art. 2. exp. est docet, martyrium esse actum elicitem à fortitudine, & imperatum à charitate, illamque ad actum martyri inclinare, movere, & inducere. Sed charitas quæ imperat, movet, & inclinat, est antecedens, & non purè concomitans: Ergo D. Thomas confert martyrium habere vim justificandi ab actu charitatis illud antecedente, seu imperante.

Respondeo D.Thomam eo loco solum velle, martyrium regulariter & ordinariè imperari à charitate, taleque imperium necessarium quidem est, ut prompte & delectabiliter martyrium aliquis sufficeret possit, non tamen ut absolutè illud sufferat, ut constat ex eodem S. Doctore quodlib. 4. artic. 19. ubi sic habet: *Hoc opus quod est offerre se martyrem, vel etiam martyrum sufferre, potest facere non solum charitas perfecta, sed etiam imperfecta, & quod plus est etiam ille qui caret charitate. Sed charitas perfecta hoc facit & prompte & delectabiliter, sicut patet de Laurentio & de Vincentio, qui in tormentis habitarat ostenderunt, hoc autem non potest facere charitas imperfecta, vel etiam ille qui charitate careret.*

Et certè quod non solum charitas, sed etiam aliae virtutes, martyrium imperare possint, & ad illud movere ac inducere, constat ex eo quod Christus Matth. 10. versu 28. proponit metum gehennæ, tāquam motivum sufficiens ad tollerandum martyrium, dum ait: *Nolite timere eos qui occidunt corpus, &c. Sed potius timere eum qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.* Et versu 32. proponit motivum spei gloriae, dum dicit: *Omnia ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo qui in cœlis est.* Unde quadraginta martyres, qui Sebastæ sub Licinio passi sunt, & in stagnum gelidum immisii, ac frigore interempti, spe & moto gloriae cœlestis, & premij vita æternæ, acerbissimam mortem sustinuerunt, ut in eorum actis 9. Martij legitur. Addo quod, si de essentia martyrij est à charitate imperari, illud nunquam produceret primam gratiam, nec redderet de attrito contritum, nec justificaret ex opere operato, sed duntaxat ex opere operantis, nimirum ex vi actus charitatis ipsum imperantes, subindeque non habet eandem vim & efficaciam quam habet baptismus; quæ falsa esse, & à Sanctorum Patrum mente & doctrina penitus aliena, ex supra dictis manifestum est.

Coniectaria precedentis doctrine.

15. Ex dictis colligitur primò, martyrium posse dupliciter considerari, nimirum inquantum est actus virtutis fortitudinis, imperatus à charitate, & quatenus est imitatio realis passionis Christi, & non representationis solum, sicut baptismus fluminis. Primo modo confert gratiam ex opere operantis, secundo vero ex opere operato; decet enim Christum uitum sua passionis specialiter applicare ei qui pro ipso moriendo, ejus passionem imitatur. Præterquam quod baptismus sanguinis est opus maxime arduum & difficile, & multò præstantius baptismus fluminis, qui habet vim justificandi ex opere operato: nam ut eleganter ait Gennadius libro de Ecclesiasticis Dogmatibus (qui habetur in Appendice Tomi tertij operum D. Augustini cap. 74. Baptizatus

DE BAPTISMO ET CONFIRMAT. 95

Baptizatus confitet fidem suam coram Sacerdote, Martyr coram persecutore. Ille post confessionem aspergit aqua, hic sanguine. Ille per impositionem manus Pontificis, recipit Spiritum Sanctum, hic templum efficitur Spiritus Sancti.

16. Colligitur secundum, in justo ad martyrium non requiri aliam dispositionem, quam libertam moris acceptationem pro Christo: in peccatore vero, præter acceptationem mortis, requiri insuper, ut primam gratiam conferat ex opere operato, aliquam penitentiam & dolorem supernaturalem de peccatis. Martyrium enim se habet ad instar baptismi: Atqui ad baptismum in justo requiritur & sufficit intentio seu voluntas illum recipiendi; in peccatore vero, præter hunc liberum consensum, necessarius est insuper aliquis dolor de peccatis commissis, ut supra cap. 6. ostendimus: Ergo & ad martyrium.

17. Colligitur tertium, ad effectum martyrij quantum est ex vi dispositionis ad illum consequendum necessarium, non requiri in peccatore contritionem, sed sufficere attritionem supernaturalem; quia haec sufficit ad baptismum, cui ex Patribus supra citatis non cedit martyrium, quoad vim justificandi, & faciendi de attrito contritum. Dixi quantum est ex vi dispositionis ad illum consequendum requisita, quia valde probabile est, aliunde peccatore obligari ad eliciendum actum contritionis, vel saltēm conari debere, & facere totum quod in se est, ut illum eliciat; quia nimis obligatur in mortis articulo adhibere media salutis quam potest securissima, relictis incertis, ne alioquin se exponat periculo damni irreparabilis, ut faceret peccator cum sola attritione voluntarie & advertenter mortem sustinens: si enim forte vera sit sententia negans martyrio vim justificandi ex privilegio, siue actu charitatis, quam multi non contemnunt, auctoritas Theologii amplectetur, non liberabit eum affirmantis probabilitas, aut bona fides. Præterquam quod præceptum dilectionis in articulo mortis obligare, plures existimant, de quo in statu de poenitentia cap. 4. §. 2.

Coligitur quartus, mortem ex peste in obsequiū languentium oppedit, quamvis sit eximum charitatis & Christianæ patientiae opus, non esse tamē verum & propriè dictum martyrium. Nam verum martyrium est actus virtutis quo aliquis contra perseverantium impetus firmiter in justitia & veritate permanet, ut docet D. Thomas 2.2. qu. 124. art. 1. Sed pīj illi Christiani, qui grassante lue languentibus inserviunt, & in eorum obsequio morti, mortem violentam à tyranno veritatem aut justitiam perseque non patiuntur, sed potius morti sponte se offerunt, ut infirmis opulentur, & charitatem exerceant: Ergo non sunt veri martyres.

Confirmatur: Verum martyrium tria habet privilegia cum baptismo communia, nempe justificationem ex opere operato, remissionem omnis culpa & peccati, & exemptionem à necessitate precium & suffragiorum Ecclesie; & insuper habet aliud sibi speciale, nimirum quod si mater propter Christum occidatur, filius quem gestat in utero, à peccato originali mundetur: Sed mors ex peste in obsequiū languentium oppedit, privilegiis illis non gaudet, ut constat præcipue de tertio & quarto, Ecclesia enim orat & missa sacrificium offert pro illis qui inter ministrandum ægris mortui sunt; & nullus Catholicorum unquam dixit, puerulo in utero matris, cum matre in obsequio illo immorta decedenti, peccatum originale remitti: Ergo talis mors non est verum & propriè dictum marty-

rii, sed impropiè tantum & analogie. In quo sensu interdum SS. Patres religiosos & alios Christianos, qui vitam austera docent, & carnem cum concupiscentiis crucifigunt, Martyres appellant. Unde Augustinus serm. 250. de tempore: *Nemo dicat quod temporibus nostris Martyrum certamina esse non possint; habet enim & pax nostra Martyres suos, nam iracundiam mitigare, libidine fugere, justitiam custodiare, avaritiam contemnere, superbiū bimiliare, pars magna martyrij est.* Et Gregorius Magnus homil. 3. in Evang. *Quamvis occasio persecutionis desit, habet tamen & pax nostra martyrum suum, quia etiā carnis colla ferro non subjicitur, spirituali tamen gladio carnis desideria in mente trucidamus.*

छृष्टोऽप्तव्योऽप्तव्यः छृष्टोऽप्तव्योऽप्तव्यः

CAPUT XI.

De Circumcisione, cui succedit Baptismus.

1. T ribus potissimum de causis Circumcisio instituta fuit. Prima & principalis est, ut per eam peccatum originale tolleretur, & idè fieret in mēbro generationis, per quā tale peccatum contrahitur; & circulariter, ad significandum quandam circulum peccati originalis, quod & à persona transit in naturam, & à natura transit in personam; nam in primo homine persona corrupta naturam, in aliis autem natura personam. Ob eandem rationem pro masculis tantum & non pro feminis instituta est, quia solus vir, utpote capit mulieris, & totius naturæ, fuit causa peccati originalis. Unde dicit Apostolus ad Roman. 5. *Per unum hominem peccatum intravit in mundum.* Et D. Thomas 1. 2. qu. 81. art. 4. & hīc qu. 70. art. 2. ad 4. sic ait: *Peccatum originale contra quod specialiter circumcisio ordinabatur, à patre trahitur, non à matre.*

2. Secunda ratio institutionis circumcisionis fuit diminutio carnalis concupiscentiæ, quæ præcipue in membro illo viget in quo fit circumcisionis, propter abundantiam delectationis venereorum; ut ait S. Thomas hīc qu. 70. art. 2. ad 1. Unde Glossa in illud Genes. 17. *Circumcidetis carnem præputij vestri, rationem istam subiungit: Quia in hac parte est propagatio corruptionis, ut scilicet in eo membro circumcisus, in quo libido solet dominari, circumdat sibi servandam, & impudentiam resindendam cognoscet.* Sicut ergo per circumcisionem tollebatur quedam particula carnis, alia majore remanente, sic virtute illius tollebatur aliqua pars concupiscentiæ, altera remanente, non ipsa tota omnino resescabatur.

3. Tertiū, Circumcisio instituta fuit in signum distinctionis populi Dei, scilicet ut populus fidelis, id est Iudaicus, de quo Christus erat nasciturus, ab aliis populis infidelibus distingueretur: decebat enim populum, de quo totius Authoris sanctitatis nasciturus erat, aliquo signo speciali sanctificationis, id est circumcisione, ab aliis distinguendis. Unde solis Iudeis, non vero Gentilibus, data est circumcisione. In quo circumcisione discrepabat à baptismate; quod non uni singulari genti vel populo, sed omnibus omnino nationibus exhibetur; quia in se continet perfectionem salutis, ad quam Deus omnes homines vocat, secundum illud 1. Timoth. 2. *Dens vult omnes homines salvos fieri.* At vero circumcisione (inquit S. Thomas hīc qu. 70. art. 2. ad 3.) non continet perfectionem salutis, sed figurabat

gurabat ipsam, ut futuram per Christum, ex Indorum populo nasciturum. Et ideo illi soli populo data est circumcisio.

Illa non fuit instituta immediate post lapsum primi parentis, sed duntaxat circa tempus Abraham, seu tertia mundi aetate, quia incipit ab Abraham. Primo, quia cum Adam divinorum notitia plenissime esset instrutus, eaque suos posteros imbuisset, non indigebat tunc temporis genus humanum, determinatis fidei signis, quibus fideles ab infidelibus secerterentur, sed unusquisque ea signa ad libitum eligeret, quibus suum in Deum cultum, fidemque protestaretur. Secundo, quia recens morbus peccati originalis, cuius gravitas primo tempore nondum cognita erat, levem pectebat medicinam, ne maiorem aegrotus respueret. Et ideo vel fidem solam, vel cum sacrificiis & decimis, velut facilem ac leviorem medicinam, tunc adhiberi Deus voluit, sed postea in circumcisione graviorem; unde illam in predictam mundi aetatem reservavit, in qua magis innotuit magnitudo morbi, & utilitas remedij. Tertiò, quanto magis appropinquabat Salvatoris adventus, tanto expressiora signa salutis & efficaciora remedia esse debuerunt, ex quibus nullum evidenter vel expressius esse potest, quam circumcisione. Quartò, tempore Abraham dicitur idolatria incepisse, & quia solus Abraham primus inter multos idololatras fidem tenuit, & se ab infidelibus separavit, ideo in signum fidelitatis sua, data fuit ei circumcisione, quiam circa Apostolus, *signaculum fidei* appellat. Denum tempore Abraham nefanda illa contra naturam peccata prodierunt, horrendaque flagitia, quam Tertullianus *libidinum furias* appellant, & quam tam criminis, quam monstra, dicenda sunt: unde tunc convenienter Sacramentum circumcisionis institutum est, velut cauterium quadam, quo carnalis concupiscentia in omne obsecnit ac turpitudinis genus disfluens, cohiberetur.

4. Ex his colligitur tres praecipios fuisse circumcisionis effectus. Primus fuit remissio peccati originalis, fuit enim principaliter instituta in medium hujus peccati, ut supra ostendimus. Unde Bernardus Serm. 2. de Assumptione B. Mariæ, ait, quod cum nunc in Baptismate sola hanc maculam (peccati originalis) lavet gratia, & sola eam raserit petra circumcisionis, &c. Et Beda in homilia de circumcisione Domini: *Idem salutifera curatio auxilium, circumcisione in lege contra originalis peccati vulnus praebeat, quod baptismus revelato gratia tempore agere conseruit.* Item Gregorius Magnus lib. 4. moral. cap. 3. vel 2. ut in quibusdam exemplaribus annotatur: *Quod apud nos valet aqua baptismatis, hoc egit apud veteres, vel pro parvulis sola fides, vel pro majoribus virtus sacrificij, vel pro his qui ex Abraham stirpe prodierant, mysterium circumcisionis.*

5. Dices, populus Israëliticus quadraginta annorum spatio quo manst in deserto, non fuit circumcisus: Ergo circumcisione non fuit Judæis necessaria, ad tollendum peccatum originale, subindeque hujus peccati remissio, non fuit primus & praecipuus ejus effectus.

Respondeo cum D. Thoma hinc art. 4. ad 3. cum populo illo in deserto per annos quadraginta comorante, divinitus dispensatum fuisse, ut sine circumcisione salvi esse possent, & a peccato originali mundati, utendo remedio legis naturæ; hujusque dispensationis triplicem causam fuisse. Prima fuit, quia tunc castra Hebreorum moyebant se ad mo-

tum columnæ ignis & nubis, qui motus erat incertus, proindeque ignorantes, quando castra movenda essent, & contra hostes præliandum, sine gravi & evidenti periculo circumcidere non poterant, cum ex circumcisione maximus dolor causaretur, qui eos reddidisset ad pugnandum inhabiles, ut contigit Sichimitis Genes. 34. Secunda fuit, quia non erat necesse Judæos aliquod signum distinctionis habere, quando seorsim ab aliis populis habitabant. Tertia causa dispensationis fuit, quia Deus voluit circumcisionem tunc differri, ut una generalis circumcisionis fieret in terra promissionis, in signum & figuram illius perfectæ circumcisionis, quæ erit in patria. Addit S. Doctor, quod videtur probabile nullum eorum qui in deferto nati sunt, & non circumcisi, fuisse mortuum, priusquam iubente postea Josue, circumcidetur, quia ut Psal. 104. dicitur: *Non erat in tribibus eorum infirmus, & Josue 5. solùm dicitur, mortuos fuisse in deserto eos qui exierant de Ægypto, qui omnes circumcisi erant.* Si tamen aliqui incircumcisi mortui ibi sunt, idem dicendum de eis, ac de illis, qui ante institutionem circumcisionis moriebantur.

6. Secundus circumcisionis effectus fuit collatio gratiae sanctificantis, cum enim peccatum originale consistat in privatione gratiae in origine debita, & nulla privatio possit tolli a subiecto, nisi per formam ipsi oppositam; manifestum est, quod in circumcisione, in qua remittebatur originale peccatum, gratia habitualis infundebatur. Unde S. Thomas supra qu. 62. art. 6. ad 3. & hinc art. 4. rejecit opinionem Magistri sententiarum, & aliorum antiquorum dicentium, quod in circumcisione non conferebatur gratia, sed solùm auferbatur peccatum: *Hoc enim (inquit) non potest esse, quia cultura non remittit nisi per gratiam, secundum illud ad Roman. 3. Iustificati gratis per gratiam ipsius.*

7. Tertius ejus effectus fuit diminutio seu mitigatione concupiscentiae carnalis, ad hunc enim effectum instituta fuit, ut supra ostendimus. Unde D. Thomas hinc art. 4. refellit sententiam quæ sibi juniori placuerat, affirmantem circumcisione conferri gratiam, quantum ad aliquem effectum possumus, qui est facere dignum vita eterna, sed non quantum ad omnem, quia non sufficiat reprimere concupiscentiam fomitis, nec ad implendum mandata legis. Et subdit: *Hoc etiam aliquando mihi visum est: sed diligenter consideranti apparet hoc non esse verum, quia minima gratia potest resistere cupiditate concupiscentie, & vitare omne peccatum mortale quod committitur in transgressione mandatorum legis: minima enim charitas plus diligit Deum, quam cupiditas millia aurum & argenti.*

8. Quæres, an circumcisione & alia veteris legis Sacraenta, haberent in se vim gratiae productivam, sicut habent Sacraenta novæ legis? Respondeo ea non habuisse virtutem physicam instrumentalem gratiae productivam, quæ in sententia D. Thomæ, & Discipulorum ejus, competit Sacramentis novæ legis, ideoque vetera Sacraenta vocari, ab Apostolo ad Galat. 4. elementa infirma & egena; habuisse tamen vim quandam moralē excitantem Deum ad dandam gratiam ritè ea suscipientibus: erant enim signa & figura passionis Christi futurae, cuius intuitu Deus gratiam in antiqua lege conferebat: ratione autem signi vis excitandi moraliter inseparabilis est. Addo quod promissio habet moralē vim ad movendum eum qui promisit, ut impletat promissa: Atqui circumcisione, & alia Sacraenta veteris legis, fuerint promissiones

DE BAPTISMO ET CONFIRMAT. 97

missiones seu signa quibus Deus quasi in figuris promittebat Christum, & gratiam ex meritis ipsius dandam, unde Apostolus ad Roman. 11. ea vocat reprobationes, quia per illa Sacraenta id quod Deus promiserat, continuò renovabat, reprobando quotidie: Ergo circumcisione, & aliis veteris legis Sacraenta, non deerat vis moraliter excitativa, quæ Deum, ad conferendam gratiam, ad ipsorum presentiam, moraliter excitabant. Ex quo intelliges, circumcisionem non causasse gratiam ex opere operato activè, sicut Sacraenta novæ legis (cum enim caruerit virtute gratia productivâ, nullam potuit habere activitatem ad productionem gratiae, nec activè in eam influere, sed illam conferre parvulis, sicut modò baptismus) sed passivè duntaxat; ad hoc enim sufficit, quod ad ejus positionem & presentiam, Deus gratiam contulerit, absque ullo merito vel dispositione suscipientis, intuitu passionis Christi futurae, cuius circumcisione erat aliqua representatio seu figura. Unde S. Thomas in 4. dist. 1. quæst. 2. art. 4. quæstiunc. 2. sic ait: *Quia non poterat puer natus, antequam haberet usum liberis arbitrii, se ad gratiam preparare, ne omnino sine religione relinqueretur, oportuit aliquid remedium dari, quod ex ipso opere operato peccatum abueret, & tale remedium fuit circumcisione;* & ideo ab omnibus conceditur, quod peccatum auferatur, sicut significabat ejus ablutionem; & in hoc cum Sacramentis novæ legis quodammodo conveniebat, quia efficiebat id quod figurabat.

9. Nec obstat quod idem S. Doctor hic qu. 70. art. 4. dicat quod in circumcisione conferbatur gratia ex virtute fidei passionis Christi: non vult enim quod gratia conferebatur ex virtute fidei, quatenus erat actus personæ, sed quatenus respiciebat objectum suum. Idque patet ex eo quod in resp. ad 2. ait, quod sicut ante institutionem circumcisionis sola fides Christi futuri justificabat tam parvulos quam adultos, ita etiam & circumcisione data: constat autem quod in doctrina D. Thomæ ante circumcisionem fides parentum non justificabat parvulos, quatenus erat actus personæ, sed quatenus respiciebat suum objectum, ut exprefse docet idem S. Doctor in 4. dist. 1. qu. 2. art. 6. ad 2. his verbis: *Dicendum quod fides aliena non juvat in quantum erat actus personæ, sed ex parte illa quæ respiciebat objectum suum, scilicet Christum, quod erat medicina totius nature, in quo habebat quandam similitudinem cum Sacramentis nostris, in quantum justificabat ex objecto, quæ ex opere operato, non auctem ex opere operantis.*

10. Quæres secundò, an licet nunc cum baptismō suscipere circumcisionem, non tanquam ceremoniam legalem, sed ex devotione imitandi Christum, & ferendi in suo corpore idem vulnus, eundemque characterem, quem Christus in suo expressit; sicut faciunt Christiani Æthiopes, qui vulgo Abbassini dicuntur, ut refert Beyerlink in Theatro vita humanae tomo 2. verbo *Circumcisio?* Respondeo negative, quia conformitas ad Christum in illa corporali lassione, nullam virtutis honestatem habet, neque in aliquem Christi honestum cedit, sed est cultus omnino superstiosus & vanus; alioquin licet etiam sibi perforare manus, & pedes, ac latiss., ad imitationem Christi. Unde D. Thomas in 4. dist. 1. qu. 2. art. 5. quæstiunc. 3. ad 3. ait, non posse honestari usum circumcisionis, ex quocunque fine honesto; quia ex prohibitione factus est malus, & actus malus non honestatur propter bonam intentionem. Quare proposito hoc dubio à Patriarcha Æthiopia Sacra Congregationi Inqui-

III. Pars.

CAPUT XII.

De Sacramento Confirmationis.

1. *Quinque de hoc Sacramento breviter hinc explicanda sunt, nimirum ejus existentia seu institutio, illius materia, forma, effectus, & minister.*

§. I.

Existentia & institutio hujus Sacramenti.

Confirmationis sic dicta à primario ejus effectu, nempe spirituali corroboratione ad fidem intrepide proficiendam, vocatur ad SS. Patribus quoddam baptismi complementum, non quod sine illa baptismus non sit perfectum & completum Sacramentum, sed quia datur ad augmentum gratiae, quod primam gratiam regenerativam, per baptismum collatam, compleat & perficit, ut explicat S. Doctor hic qu. 72. art. 7. ad 2.

Illam esse verum novæ legis Sacramentum, non verò meram Ecclesiæ ceremoniam, aut juventutem purè humanum, à Romanis Pontificibus excogitatum, ut Lutherani & Calvinistæ dicunt, constat primò ex Scriptura; dicitur enim Act. 8. Apostolos Spiritum Sanctum, id est gratia Sanctificantis abundantiam, baptizatis contulisse, per manum impositionem: hæc enim manum impositione, cùm esset signum sensibile gratiae sanctificantis, in actuall exercitio ipsius conferenda, non poterat non esse verum Sacramentum; & cum non fieret nisi post baptismum, & non nisi baptizatis adhucberetur, non poterat non distinguiri a baptismō.

2. Nec valet quod dicunt hæretici, per illam manum impositionem, non datam fuisse gratiam gratum facientem, sed tantum gratias aliquas gratis data, puta donum linguarum, vel donum Prophétia. Quod probant ex eo quod Act. 19. dicitur, eos quibus Paulus manus impositione locutos fuisse variis linguis & prophetas. Non valet, inquit, tu quia Spiritus Sanctus non datur per collationem gratiae gratis data, sed tantum per infusionem gratiae sanctificantis. Tum etiam, quia gratia gratis data in primitiva Ecclesia non conferebantur omnibus, sed aliquibus tantum, prout Ecclesia expediebat; unde Apostolus 1. Corinth. 12. *Nunguid omnes Propheta? Nunguid omnes loquuntur linguis?* &c. Sed donum Spiritus Sancti, de quo loco citatur Scriptura loquitur dabatur omnibus per manum impositionem: Ergo tale donum erat gratia sanctificantis, non verò aliqua gratia gratis data, licet interdum etiam quedam gratia gratis data, per talern manum impositionem, una cum gratia sanctificanti conferrentur.

3. Constat secundò eadem veritas ex SS. Patrum testimoniis: Dionysius enim in libro de Ecclesiæ hierarc. expressam facit mentionem Sacramenti confirmationis, nam cap. 1. sic ait: *Baptizatum indurum*

I alba